

Quim Monzó i el PC

Jordi Balló fa una anàlisi de la situació creada arran del veto de TVE a Quim Monzó i de la capacitat de comunicació del programa *Persones humanes*.

Amb Màrius Serra, mag dels mots, ens entreteníem l'altre dia a trobar significats a les sigles PC: Partit Comunista, Produccions Cinematogràfiques, Personal Computer, Políticament Correcte... Aquesta última és la bona: ser o no ser políticament correcte, saber què s'ha de fer, què s'ha de dir, per no ultrapassar els límits de la convenció social, els marges d'allò que hem convingut que eren les regles del joc. No quedar-se mai massa endarrere, però tampoc fer vessar mai l'última gota.

Ho és Quim Monzó? És PC? No prou, vindrien a dir els de Televisió Espanyola que l'han censurat. Les raons són òbvies i totes consistents. Què de més lògic que barrar el pas a un escriptor —ofici ja de si minoritari—, que només és conegut a Catalunya, àrea de la qual, segons sembla, els programadors de TVE es desentenien i que arrossega el pecat original d'haver remenat el fang en un dels temes que no són gens PC —la família reial—. Això no és censura —repliquen els gelosos, ridículs, guardadors de l'ordre—. És pura aplicació de la raó comuna.

La gràcia, immensa gràcia, és que a Catalunya Monzó sí que és PC. Des de fa molts anys és l'escurçó negre, fa crítica càustica i els criticats la hi accepten; té

èxit, lectors, oïdors i espectadors. I ha creat un personatge, ell mateix, capaç de despertar adhesions, de dialogar activament, emotivament, amb el receptor. El personatge Monzó és l'independent per naturalesa, sarcàstic, lliure, amb la força primigènica de la complicitat. Monzó sobreviu a tot perquè el seu personatge és el més fort. Ho prova, per exemple, el famós episodi del programa Elenístic: la furibunda reacció de molts mitjans polítics i periodístics contra Mikimoto va deixar net com una patena Monzó. I això que, quan un remira el programa, constata que era molt més fort tot el comentari de Monzó sobre les feixugues tasques de les famílies reials que no pas les entremaliades picades d'ullet de Miquel Calzada. Però el personatge Monzó pot fer-ho. I bé que ho fa.

La situació és estimulante: gràcies a l'èxit d'audiència, primer en els articles, després a la ràdio i ara a la televisió, Monzó ha conquerit un espai de llibertat que s'ha de defensar amb les ungles, si cal. Mirem, si no, la seva intervenció en el programa posterior a l'episodi madrileny: tranquil, fent una brometa de començament —la cadira buida— per després arribar a la prístina conclusió que el programa televisiu per excel·lència és aquell que mai no s'ar-

riba a fer. “*Il programa che non c'è*”, que dirien els italians. Quant de victimisme ens hem estalviat! Si Monzó no hagués tingut el seu programa a TV3, a millor hora que el del seu amic homònim de Madrid —el Gran Wyoming—, per respondre, a la seva manera, a l'agressió, el tema s'hauria convertit en una llarga i tediosa reivindicació sobre l'honor ferit a un dels nostres. En canvi, disposant del *Persones humanes* i exercint des d'allí el poder conquerit, el tema té tota una altra dimensió. Ara el problema és a Madrid i no a Catalunya, i el que Monzó ha posat en crisi és *El peor programa de la semana* i, amb ell, l'experiment democràtic que representa, és a dir, els límits del que es pot dir i no es pot dir a la televisió pública espanyola, i qui pot dir-ho i qui no: el seu particular PC. I, de passada, ha reforçat directíssimament *Persones humanes* que, a hores d'ara, ja és molt més que no el programa d'un noi eixerit. Un Mikimoto recuperant-se i un Monzó en pleníssima forma fan possible que un grup molt significatiu de la societat catalana senti per primer cop que dialoga de tu a tu a través de la pantalla televisiva.

I TV3, espavilada com poques a l'hora de detectar les novetats de l'audiència, difícilment s'ho pot deixar perdre. **Jordi Balló**

La 'puta mili' ja s'acaba

Segons Xavier Rius Sant, el film *Historias de la puta mili* arriba en un moment en què objecció i insubmissió posen contra les cordes l'actual model d'exèrcit.

A diferència del que passa amb altres institucions en les que se sustenta l'estat, com la monarquia, que continuen sent tabú, l'exèrcit espanyol i el servei militar són objecte d'una crítica desenfrenada i socarrona amb l'exitosa pel·lícula de Manel Esteban *Historias de la Puta Mili*. El film es basa en les tires còmiques que ja fa quinze anys va començar a dibuixar el malaguanyat Ra-

mon Tosas, Ivà, a la revista *El Jueves*, en les quals una bèstia humana, el sergent *Arensivia*, i una patrulla de cinc desgraciats soldats patien tota mena de desventures. En elles no només la institució militar era ridiculitzada, sinó que s'aconseguia que el lector s'identifiqués totalment amb els personatges. Abans de passar al món del cel·luloide, *Historias de la puta mili* va ser representada durant tres anys per la

companyia d'Àngel Alonso i *Catalana de Gags*.

Tot i que l'argument és una mica fluix, ja que no és fàcil de transformar en un film un seguit de seqüències còmiques de paper, l'actor Juan Echanove dona vida amb una força corrosiva excepcional el sergent *Arensivia*, sota les ordres del qual els desventurats membres de la patrulla pateixen una a una tot tipus d'arbitrarie-

tats. L'èxit del film recau precisament en aquest fet, ja que tothom qui hagi fet el servei militar veurà reflectides a la pel·lícula moltes de les injustícies usuals de què eren víctimes mentre feien el soldat.

Historias de la puta mili ha arribat en un moment que, malgrat la bona imatge que de l'exèrcit donen els legionaris i paracaidistes enviats de cascs blaus a Bòsnia, el nombre actual d'objectors de conscièn-

cia continua creixent sense que ningú pugui predir quan tocarà sostre. Així, si l'any 1991 es van declarar objectors 28.051 joves a l'estat espanyol, i al 1992, 42.454, gairebé el doble, durant tot el 1993 el Ministeri de Justícia va rebre més de 70.000 sol·licituds. Això vol dir més d'un 30% del contingent militar, gairebé un de cada tres joves en edat d'anar a fer el soldat.

Justícia ja s'ha declarat incapaç d'incor-

porar a la prestació social substitutòria tanta gent, i el Ministeri de Defensa creu que si continua aquest ritme de creixuda, enguany objectaran la meitat dels cridats a files. A això cal afegir el pes polític i social de la insubmissió –nou mil insubmissos en els últims cinc anys– a la qual la majoria dels jutges responen postergant els judicis o imposant condemnes inferiors a les previstes per la llei.

Xavier Rius Sant

Le Pen, a la baixa

El FN francès viu, de la mà del Govern Balladur, un dels seus pitjors moments. La seva situació a Catalunya Nord –diu Univers Bertrana– no n'és una excepció.

El Front National de Jean-Marie Le Pen travessa una etapa delicada: els vents li són contraris d'ençà del naufragi dels socialistes i l'arribada d'Edouard Balladur a l'Hotel Matignon. Just quan acaba de celebrar el seu novè congrés, el partit de la "França francesa" presencia esbalaït l'ensulsiada de tots els índexs de popularitat i de credibilitat.

Això explica que, en un intent desesperat per recobrar el seu espai polític, Le Pen es vegi obligat a abandonar transitòriament els seus terrenys de caça predilectes –la por als estrangers, la crisi dels valors tradicionals o el sentiment d'inseguretat– per multiplicar sense gaire èxit els seus acudits penosos contra el "doctor morfina" –Balladur– que li ha adormit l'electorat, i sobretot contra Charles Pasqua, el ministre d'Interior "placebo", que amb les seves lleis contra la immigració li ha neutralitzat l'únic leitmotiv rendible. Tot plegat per desorientar encara més els seus simpatitzants, que, segons les enquestes, en un 68% no saben situar la posició actual del partit en el joc polític.

Lògicament, l'erosió del Front National afecta també la seva estructura interna. El novè congrés, que havia de servir per relançar la imatge de l'organització, ha revelat tensions poc estètiques entre clans que, des dels "moderns" fins als neona-

zis, ja se situen en la perspectiva d'una hipotètica successió a Le Pen. El que semblava una fortalesa és, doncs, en realitat un complex i fràgil castell de cartes en el qual Le Pen, com els cèsars romans, ha de calcular al mil·límetre l'equilibri que li permeti mantenir-se al cim. Bruno Gollnisch, un temible intel·lectual proper al "revisionisme" i admirador declarat de Jirinovski, ha accedit així al càrrec de vice-president amb la doble missió de sostreure a Bruno Mégret –el número dos del partit– el seu protagonisme benpensant i d'endurir el missatge lepenista en vistes als difícils comicis que s'acosten.

Aquest cop, però, la salvació no vindrà a Perpinyà. La Catalunya del Nord, un dels bastions més sòlids i representatius del Front National, es comporta com una mostra a escala del que passa a París. Els resultats de l'extrema dreta, que depenen essencialment d'una població vella nou-

vinguda, hi segueixen les mateixes fluctuacions que a la resta de l'estat, per la qual cosa cal considerar que la davallada reflectida a les enquestes parinsenques correspon també a la realitat nord-catalana. En tot cas, Pierre Sergent, l'enyorat dirigent carismàtic, ja no hi és per corregir-ho.

A un mes escàs d'unes eleccions cantonals, per conservar la seva mitjana actual del 18,5%, caldria ara que el Front National

aconseguís no només desenvolupar a Perpinyà el seu aparell de partit, sinó també arrelar els seus quadres als cantons i optimitzar el que queda de la seva xarxa d'associacions satèl·lit. Res d'això serà possible. En la seva imminent visita a Catalunya del Nord, Jean-Marie Le Pen haurà de constatar que la secció departamental, malgrat els seus bons resultats, ha esdevingut una "llar de la tercera edat", tal com la defineix una de les seves poquíssimes joves militants.

És evident que Le Pen no podrà reconquerir l'esperit de croada des d'un local aïllat on cada vespre enretiren el rètol *bleu-blanc-rouge* de la porta... A no ser que prengué el risc de posar-se a repetir amb més insistència les seves fins ara discretes al·lusions als "perills" de "la potent Catalunya", l'efecte electoral de la qual encara no ha estat comprovat.

Univers Bertrana

Resultats electorals del Front National (1984-1993)

